

Kancelaria Radców Prawnych
Otawski Dziura Jędrzejewski i Troszyński Sp.p.
Al. Niepodległości 221 lok 2
02-087 Warszawa
@: kancelaria@kancelariaodj.pl

RAPORT O ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO
dla zmiany decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
dla przedsięwzięcia
MORSKA FARMA WIATROWA MFW BAŁTYK II

TOM III Sekcja 13

Charakterystyka środowiska – rybołówstwo

Zamawiający:

MFW Bałtyk II Sp. z o.o.

Ul. Krucza 24/26

00-526 Warszawa

Warszawa, styczeń 2021 r.

SKŁAD AUTORSKI:

radca prawny dr Piotr Otawski

radca prawny Andrzej Dziura

mgr inż. Magdalena Kinga Skuza

mgr inż. Mirosława Rybczyńska-Szewczyk

mgr inż. Jarosław Szewczyk

Spis treści

Skróty i definicje	4
1. Wprowadzenie	5
2. Uwarunkowania prawne funkcjonowania sektora rybołówstwa	6
3. Charakterystyka rybołówstwa w rejonie MFW BII	8
3.1. Gatunki ryb będących przedmiotem rybołówstwa stwierdzone na obszarze farmy	8
3.2. Liczebność gatunków będących przedmiotem rybołówstwa w cyklu rocznym	9
3.3. Rozmieszczenie przestrzenne gatunków będących przedmiotem rybołówstwa	10
3.4. Działalność połowowa na obszarze badań	10
4. Literatura i inne źródła	17
4.1. Literatura, opracowania i akty prawne	17
4.2. Strony internetowe	18
5. Spis rysunków	18

Skróty i definicje

AIS	System Automatycznej Identyfikacji Statków (<i>ang. Automatic Identification System</i>)
MFW BII / Przedsięwzięcie	Morska farma wiatrowa MFW Bałtyk II (pierwotnie: Bałtyk Środkowy II oraz Polenergia Bałtyk II)
POM	Polskie Obszary Morskie
PSZW	Pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich
SZP	Specjalne zezwolenie połowowe
VMS	Satelitarny system monitorowania statków rybackich (<i>ang. Vessel monitoring system</i>)

1. Wprowadzenie

W niniejszym rozdziale przedstawiona została charakterystyka rybołówstwa na obszarze planowanej MFW BII oraz w jej sąsiedztwie. Przedmiotowa charakterystyka opracowana została przede wszystkim na podstawie danych pochodzących z raportów połowowych statków rybackich przedkładanych do Centrum Monitorowania Rybołówstwa uwzględniających gatunki ryb, miesiąc połowów oraz wielkość statku (jednostki do 12 m i powyżej 12 metrów)¹. Zakres analizowanych danych obejmuje lata 2014-2019.

Przeprowadzono analizę zmian w wielkości² i wartości³ połowów oraz nakładu połowowego (liczby dni połowowych⁴ oraz liczby polskich statków rybackich⁵ zaangażowanych w latach 2014-2019 w obszarze planowanej inwestycji). Przeprowadzono analizę sezonowości połowów w poszczególnych miesiącach roku.

Ponieważ dane o aktywności floty rybackiej, w najbardziej szczegółowym ujęciu, są dostępne dla obszarów kwadratów bałtyckich (pow. pojedynczego kwadratu to ok. 400 km²), opracowane dane odnoszą się do powierzchni całych kwadratów. Z uwagi na specyfikę zasobów rybnych, które zarówno, jeśli chodzi o czas, ale także i rozmieszczenie mają charakter dynamiczny, analizowanie ich na bardzo małym obszarze nie znajduje merytorycznego uzasadnienia. W analizie uwzględniono obszar kwadratu L8, w obrębie którego zlokalizowana jest MFW BII.

W celu określenia (skwantyfikowania) z możliwie największą dokładnością wpływu inwestycji na rybołówstwo (określenie potencjalnych strat rybołówstwa) w obszarze zajęтым przez MFW BII (w przypadku całkowitego wyłączenia obszaru farmy z możliwości prowadzenia działalności połowowej) wzięto pod uwagę względny udział obszaru, jaki zajmie farma do całkowitej powierzchni kwadratów rybackich. Obszar MFW BII to ok. 122 km² natomiast powierzchnia obszaru kwadratu rybackiego L8 to 394,6 km². Tym samym MFW BII zajmuje ok. 31 % powierzchni kwadratu.

Ogólna charakterystyka ichtiofauny występującej na obszarze planowanej MFW BII oraz w jej sąsiedztwie znajduje się w Rozdziale 7 Tomu III Raportu. Natomiast wyniki przeprowadzonych badań i analiz ichtiofauny wykonanych w latach 2009-2013 przez Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy w rejonie MFW BII wraz z opisem obszaru badań, ich zakresu oraz zastosowanej metodyki stanowią Załącznik F do Raportu.

¹ Kryterium 12 m przyjęto dla rozróżnienia statków, które mogą klasyfikować się jako jednostki rybołówstwa przybrzeżnego (small scale fisheries <12 m) zgodnie z zapisami Rozporządzenia Rady 1198/2006.

² Ogólna (roczna, miesięczna) wielkość połowów jest sumą dziennych wielkości połowów raportowanych przez rybaków w dziennikach połowowych.

³ Wartość połowów została oszacowana na podstawie średniorocznych cen ryb każdego gatunku w danym roku oraz wielkości połowów.

⁴ Roczny lub miesięczny nakład połowowy zdefiniowano jako sumę dni, w który statek rybacki zaraportował złowienie jakiegokolwiek ilości ryb (maksymalna, teoretyczna liczba dni dla jednego statku to 365, dla dwóch 730, dla 10 statków 3650 itd.)

⁵ Nakład połowowy wyrażony liczbą statków rybackich został określony poprzez sumę (roczną lub miesięczną) wszystkich jednostek jakie zaraportowały przynajmniej jeden dzień połowowy (w roku lub miesiącu). W zestawieniach zawierających statki rybackie w podziale na stosowane narzędzia, liczba statków może być zdublowana, jeśli dany statek prowadził połowy przy wykorzystaniu więcej niż jednego narzędzia (grupy narzędzi) w danym roku lub miesiącu.

2. Uwarunkowania prawne funkcjonowania sektora rybołówstwa

Na poziomie światowym najważniejszym dokumentem określającym ramy funkcjonowania dla rybołówstwa jest Kodeks Odpowiedzialnego Rybołówstwa⁶, który określa zasady i standardy dotyczące ochrony, zarządzania i rozwoju całego rybołówstwa.

Nadrzędnym dokumentem w Unii Europejskiej jest Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁷. Przewiduje on wyłączną lub dzieloną kompetencję w określonej dziedzinie. Ustalanie kwot połowowych leży w kompetencjach Rady UE i odbywa się w drodze negocjacji. Decyzje w sprawie kwot dla Bałtyku zapadają zazwyczaj na październikowym posiedzeniu Rady Ministrów UE. W oparciu o propozycje Komisji Europejskiej uzgodnione stanowisko Rady jest odzwierciedlane w corocznym rozporządzeniu o podziale kwot połowowych, czyli kwot do podziału między uprawnione państwa członkowskie UE, w tym Polskę. Rozporządzenie o podziale kwot połowowych na 2018 r.⁸ wprowadziło ośmiotygodniowy okres zamknięcia, tj. od dnia 1 lipca do 31 sierpnia w celu zapewnienia ochrony stadom tarłowym dorsza atlantyckiego w podrejonach 25-26 wschodniej części Morza Bałtyckiego.

Wartym odnotowania w tym miejscu jest fakt, że aktualnie do końca 2020 r. obowiązuje praktycznie całkowity zakaz połowu dorsza atlantyckiego w Bałtyku wschodnim, który prawdopodobnie zostanie przedłużony do końca 2023 r.

Gospodarowanie najważniejszymi gospodarczo zasobami ryb opiera się na wieloletnich planach zarządzania⁹. Ustanowiony zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139 z dnia 6 lipca 2016 r. wieloletni plan dla stad dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim¹⁰, tzw. plan wielogatunkowy, wprowadził obszary zakazu połowu w miejscach tarła dorsza, obowiązujące od dnia 1 maja do dnia 31 października. Według naukowców obszary zakazu połowów są wystarczającym środkiem ochronnym dla stada dorsza wschodniego.

Zgodnie z aktualnie obowiązującym stanem prawnym obszary zamknięte zlokalizowane są w basenach: Bornholmskim, Gdańskim i Gotlandzkim.

⁶ Kodeks Odpowiedzialnego Rybołówstwa <http://www.fao.org/tempref/docrep/fao/005/v9878l/v9878l00.pdf>, data dostępu: 25.07.2019 r.

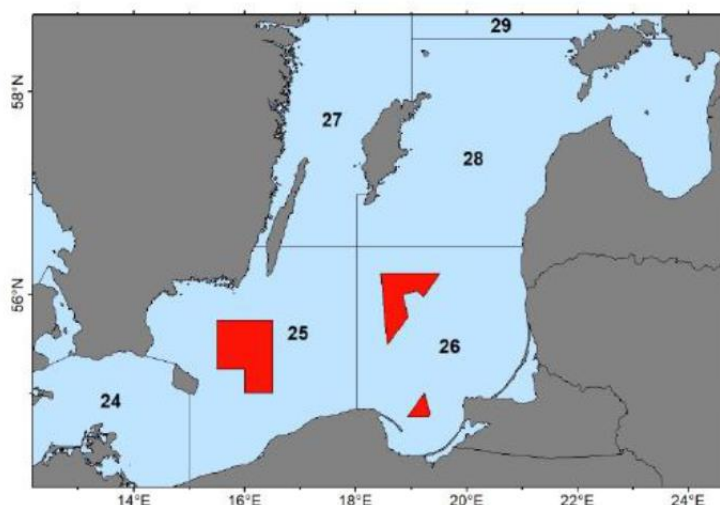
⁷ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. UE z 26.10.2012 r. C 326/47)

⁸ Rozporządzenie Rady nr 2017/1970 z dnia 27 października 2017 r. *ustalające uprawnienia do połowów na rok 2018 dla niektórych stad i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/127* (Dz. U. UE z 27.10.2017 L 295/1)

⁹ Plany wieloletnie jako narzędzie do zarządzania rybołówstwem na poziomie unijnym <http://www.consilium.europa.eu/pl/policies/eu-fish-stocks/multiannual-management-plans/>

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139 z dnia 6 lipca 2016 r. *ustanawiające wieloletni plan w odniesieniu do stad dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim oraz połowów eksploatujących te stada*, zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2187/2005 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1098/2007 (Dz. U. UE z 15.7.2016 L 191/1)

Rysunek 1. Obszary stref zamkniętych dla rybołówstwa od dnia 1 maja do dnia 31 października (źródło: ICES)

Plan dla Morza Bałtyckiego jest pierwszym ustanowionym planem w ramach nowej unijnej polityki rybołówstwa. Dorsz, śledź i szprot są gatunkami intensywnie poławianymi w Morzu Bałtyckim. W praktyce, wielkość stad dorszy ma wpływ na wielkość stad śledzi i szprotów i odwrotnie. Zgodnie z przyjętym Planem, zarządzanie ma się opierać na najbardziej aktualnych danych naukowych, technicznych i ekonomicznych. Przepisy zawarte w Planie dla Bałtyku mają również zapewnić wykonywanie kluczowych założeń wspólnej polityki rybołówstwa, takich jak zobowiązanie do wyładunku¹¹ (aby rybacy nie odrzucali wyłowionych już ryb, które np. uznają za gorsze) oraz zarządzanie regionalne (większa rola zainteresowanych państw członkowskich w procesie stanowienia prawa).

Na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2020 zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. 2020, poz. 1928) organem administracji publicznej kierującym działem administracji rządowej rybołówstwo jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zasadniczym aktem prawnym w Polsce, ustanawiającym zasady dotyczące uprawiania rybołówstwa, jest ustawa z dnia 19 grudnia 2014 r. *o rybołówstwie morskim* (Dz. U. 2020 r., poz. 277), która weszła w życie w dniu 4 marca 2015 r. i uchyliła ustawę z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (Dz. U. 2004 nr 62 poz. 574 ze zm.). Obowiązująca ustawa określa zasady dotyczące wykonywania rybołówstwa, zakres zadań i właściwość organów w odniesieniu do nadawania, cofania i zawieszania uprawnień do połowów, jak również zasady dotyczące nadzoru nad rybołówstwem morskim oraz nad wyładunkiem i przeładunkiem organizmów morskich. Szczegółowe przepisy zostały zawarte w aktach wykonawczych do ustawy o rybołówstwie morskim. Wykonywanie komercyjnego rybołówstwa morskiego jest działalnością regulowaną. Aby móc ją prowadzić, należy posiadać status armatora statku,

¹¹ art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz.U. z 28.12.2013 L 354/22)

a statek musi być wpisany do rejestru statków rybackich (art. 13 ustawy o rybołówstwie morskim), prowadzonego przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa. Po spełnieniu tych warunków wydawana jest licencja połowowa (art. 33 ustawy o rybołówstwie morskim), która potwierdza prawo do prowadzenia połowów komercyjnych. Dodatkowo, wykonywanie rybołówstwa komercyjnego w danym roku kalendarzowym wymaga uzyskania specjalnego zezwolenia połowowego (SZP) (art. 40 ustawy o rybołówstwie morskim). SZP wydawane jest na wniosek armatora statku rybackiego, który składa się do dnia 31 października roku poprzedzającego rok, na który ma zostać wydane specjalne zezwolenie połowowe. Prowadzenie połowów naukowo-badawczych oraz połowów rekreacyjnych również wymaga uzyskania właściwych zezwoleń (odpowiednio art. 84 oraz art. 90 ustawy o rybołówstwie morskim). Do ustawy o rybołówstwie morskim wydany został pakiet szczegółowych przepisów regulujących wykonywanie rybołówstwa. Do najistotniejszych z punktu widzenia prowadzenia połowów należy rozporządzenie o podziale kwot połowowych¹² oraz rozporządzenie o szczegółowych warunkach wykonywania rybołówstwa komercyjnego¹³.

W przypadku stwierdzenia przez odpowiednie komórki Urzędów Morskich stałej przeszkody nawigacyjnej (w przypadku MFW BII może to być cały obszar określony zezwoleniem PSZW), zostaje ona odpowiednio oznakowana na mapach, a w przypadku niemożliwej do usunięcia przeszkody zagrażającej żegludze, wokół niej ustanawia się strefę bezpieczeństwa zamkniętą dla żeglugi, kotwiczenia, sportów wodnych i uprawiania rybołówstwa. Tworzy ona obszar koła o promieniu 500 m od miejsca ujawnienia przeszkody nawigacyjnej. Na mocy art. 24 ustawy o *obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej*¹⁴ decyzję o ustanowieniu strefy podejmuje dyrektor właściwego urzędu morskiego na wniosek podległych jednostek urzędu odpowiedzialnych za bezpieczeństwo żeglugi. Decyzja wydawana jest w formie zarządzenia publikowanego w Dzienniku Urzędowym właściwego województwa. Strefę zamkniętą dla żeglugi stosuje się ze względów bezpieczeństwa w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach morskich. Z wnioskiem o ustanowienie strefy wyłączonej z żeglugi i uzasadnieniem jej wprowadzenia występuje do dyrektora właściwego urzędu morskiego inwestor. Zniesienie strefy bezpieczeństwa następuje poprzez zarządzenie dyrektora właściwego urzędu morskiego.

3. Charakterystyka rybołówstwa w rejonie MFW BII

3.1. Gatunki ryb będących przedmiotem rybołówstwa stwierdzone na obszarze farmy

Na obszarze MFW BII i strefy buforowej, w połowach badawczych przeprowadzonych włokiem pelagicznym i dennymi zestawami badawczymi, odnotowano obecność 15 gatunków ryb, spośród nich 8 stanowiło przedmiot połowów komercyjnych (Tabela 1).

Podobnie jak w przypadku połowów bałtyckich ogółem polskiej floty rybackiej, najważniejszymi gatunkami ryb poławianymi na obszarze kwadratu L8 były dorsze, śledzie, szproty i stornie.

¹² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu podziału ogólnych kwot połowowych i dodatkowych kwot połowowych (Dz. U. 2019 poz. 370 ze zm.)

¹³ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego (Dz. U. 2019 poz. 1701 ze zm.)

¹⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 2169

Wielkość połowów dorszy bałtyckich polskiej floty rybackiej w latach 2014-2019 wahała się w granicach 4-13,6 tys. ton, śledzi 26-50 tys. ton, szprotów bałtyckich 58- 74,5 tys. ton oraz storni 9,4 – 16,7 tys. ton.

Tabela 1. Zestawienie gatunków stwierdzonych w połowach badawczych na obszarze MFW BS II oraz w połowach komercyjnych na obszarze kwadratu L8 i polskich połowów bałtyckich ogółem w latach 2014-2019.

Gatunek	Średnie roczne połowy 2014-2019 (kg)	
	L8	Bałtyk ogółem
Cierniczek	-	-
Ciernik	-	-
Dobijak	-	2 458 001
Dorsz	133 566	9 062 846
Gładzica	116	365 794
Kur diabeł	-	-
Lisica	-	-
Łosoś	11,5 **	30 761
Skarp	574	52 835
Stornia	8 185	13 340 502
Szprot	12 000	66 903 717
Śledź	40 634	39 490 391
Tasza	-	-
Węgorzycza	-	746
Zimnica	-	-
Troć wędrowną*	60**	164 932

* gatunek niestwierdzony w połowach badawczych

** sztuki

3.2. Liczebność gatunków będących przedmiotem rybołówstwa w cyklu rocznym

W połowach badawczych najliczniejszym gatunkiem występującym w rejonie MFW BII i strefy buforowej były szproty (71,7%), następnie śledzie (14,9%) i dorsze (10,6%). Szproty i śledzie dominowały w połowach prowadzonych przy użyciu włoka pelagicznego, zaś dorsze i stornie w połowach wykonywanych przy użyciu sieci stawnych. Pod względem masy w połowach badawczych wyraźnie dominowały dorsze (58% ogólnej masy złowionych ryb), a następnie szproty i śledzie. Zaobserwowana struktura gatunkowa w połowach komercyjnych była odmienna od struktury połowów badawczych. Dominującym gatunkiem był dorsz - 68%, w dalszej kolejności śledź 16%, szprot - 11% oraz stornia - 4% (średnia dla lat 2011-2013).

Dla porównania w latach 2014-2019 w połowach komercyjnych, na obszarze kwadratu bałtyckiego L8, dominowały dorsze (68% ogólnej masy złowionych ryb), stornie (4,2%), śledzie (21%) oraz szproty (6,2%).

Jak widać struktura gatunkowa połowów badawczych była zbliżona do połowów komercyjnych, zarówno w latach prowadzenia badań, jak i w latach późniejszych.

3.3. Rozmieszczenie przestrzenne gatunków będących przedmiotem rybołówstwa

Powierzchnia farmy jest na tyle nieduża w stosunku do obszaru możliwej aktywności statku rybackiego w trakcie rejsu, że stopień zróżnicowania przestrzennego gatunków w jej obrębie w niewielkim stopniu, i to tylko w przypadku gatunków dennych, może oddziaływać na atrakcyjność rybacką różnych części obszaru jaki zajmie farma. Rozmieszczenie gatunków pelagicznych (szprot i śledź) jest procesem tak dynamicznym, że trudno jest w ich przypadku w ogóle zajmować się analizą rozmieszczenia przestrzennego na tak małym obszarze. Ponadto, mając na uwadze, że w trakcie połowów statki pelagiczne pokonują znaczne odległości, niecelowe jest analizowanie, która część z i tak małej powierzchni może być bardziej atrakcyjna dla tego rodzaju rybołówstwa. Wyniki otrzymane z połowów badawczych pokazują zróżnicowane rozmieszczenie poszczególnych gatunków ryb w zależności od pory roku. W sezonie jesiennym nie stwierdzono wyraźnego wpływu głębokości wody na rozmieszczenie przestrzenne dorszy. Niemniej najmniejszą liczbę złowionych dorszy zanotowano w południowo-wschodniej (najpłytszej) części bufora farmy. Najwyższe połowy stwierdzono w stacji zlokalizowanej na południowy wschód od środka MFW BII na wodach o głębokości 30 metrów, ale również w północno-wschodnim narożniku bufora na głębokości 50 m. Połowy storni były znikome, podobnie jak dorsza w okresie zimowym. Przestrzenne rozmieszczenie storni w okresie zimowym było zróżnicowane, z przewagą występowania w płytszych wodach (część południowa obszaru). W okresie wiosennym (kwiecień) wyraźnie widoczna koncentracja dorsza występowała w północnej części badanego obszaru, co wynikało z większej głębokości tej części, a co za tym idzie wyższej temperatury wody. Odwrotna sytuacja miała miejsce na początku lata (czerwiec). Stornia występowała liczniej zarówno w kwietniu jak i czerwcu na płytszych (południowych) wodach analizowanego obszaru. Liczebność występowania dorszy w okresie jesiennym (wrzesień) była zróżnicowana, najwyższa na wodach o głębokości 20 metrów, niska na wodach o głębokości 30 metrów (południowo centrala część farmy) oraz wysoka na wodach o głębokości 40 metrów (północna część farmy). W tym okresie najliczniejsze występowanie storni stwierdzono na płytkich wodach (w części południowej farmy).

3.4. Działalność połowowa na obszarze badań

3.4.1. Wielkość i wartość połowów ryb w obszarze MFW BII

Ogólna wielkość połowów ryb na obszarze analizowanego kwadratu wahała się w latach 2014-2019 w granicach od ok. 60 do 311 ton. Wielkość całkowitych połowów polskiej floty bałtyckiej w tym samym okresie wahała się w granicach od blisko 119 tys. ton do 156 tys. ton. Analizowany kwadrat to relatywnie niewielki obszar w stosunku do pozostałego obszaru potencjalnego zainteresowania floty rybackiej. Również sama wielkość zrealizowanych w tych kwadratach połowów jest niewielka w stosunku do polskich połowów bałtyckich ogółem (znacznie mniej niż 1%) lub też średnich połowów przeliczonych na jednostkę powierzchni (o czym w dalszej części opracowania w rozdziale 3.4.2). Dlatego można domniemywać, że zaobserwowane roczne zmiany połowów, mogą zależeć od aktywności nielicznej i dosyć zmiennej grupy statków i jest uzależniona od subiektywnego wyboru łowiska przez szypa jednostki rybackiej. Aktywność tych statków, w dłuższym okresie, niekoniecznie musi być powiązana z tymi samymi kwadratami rybackimi.

Tabela 2. Porównanie wielkości i wartości połowów w kwadracie rybackim L8 z polskimi połowami bałtyckimi ogółem, 2014-2019

Rok	Kwadrat L8		Połowy bałtyckie ogółem		Kwadrat L8/Ogółem	
	ton	tys. PLN	ton	tys. PLN	ton	tys. PLN
2014	312	1188	118500	200900	0,0026	0,0059
2015	277	952	134700	203000	0,0021	0,0047
2016	222	909	138900	224400	0,0016	0,0041
2017	138	622	136600	203800	0,0010	0,0031
2018	161	606	156000	205000	0,0010	0,0030
2019	61	249	146000	188600	0,0004	0,0013

Wartość połowów zrealizowanych w kwadracie L8 wahała się w latach 2014-2019 w przedziale 0,25-1,19 mln złotych, w tym szacunkowa wartość połowów zrealizowana na obszarze samej inwestycji (ok. 31% powierzchni kwadratu) w granicach od 77 tys. złotych do 368 tys. złotych. Średnia sześciolatnia (dla lat 2014-2019) wartość połowów w kwadracie L8 wyniosła 0,76 mln złotych, a na obszarze samej farmy około 233 tys. złotych (Tabela 3).

Tabela 3. Wielkość i wartość połowów na obszarze kwadratu bałtyckiego L8 oraz szacunkowa wielkość i wartość połowów na obszarze samej inwestycji (2014-2019)

Rok	Połowy w kwadracie L8		Szacunkowe połowy w MFW BII	
	ton	tys. PLN	ton	tys. PLN
2014	312	1188	96,72	368,28
2015	277	952	85,87	295,12
2016	222	909	68,82	281,79
2017	138	622	42,78	192,82
2018	161	606	49,91	187,86
2019	61	249	18,91	77,19
średnia	195,2	754,3	60,5	233,8

Głównymi poławianymi gatunkami ryb na obszarze analizowanego kwadratu rybackiego były dorsze, stornie, śledzie oraz szproty. Średni udział dorszy, które były najważniejszym poławianym gatunkiem, w wielkości i wartości połowów w latach 2014-2019 wynosił odpowiednio 69% i 89%, storni odpowiednio 4,4% i 1,5%, śledzi 14,9% i 5,6% oraz szprotów 11,9% i 3,2%.

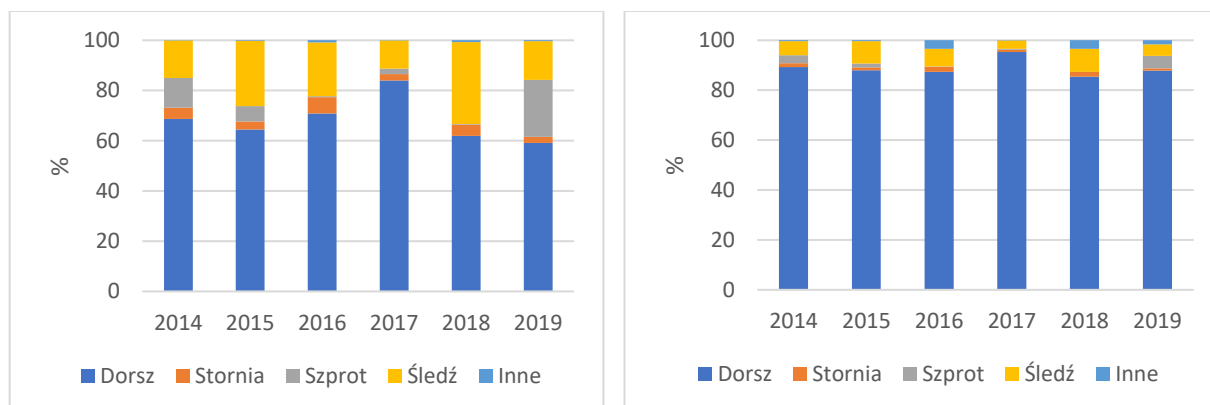
Tabela 4. Wielkość i wartość połowów w kwadracie rybackim L8 w latach 2014-2019, według ważniejszych gatunków

Gatunek	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	t	tys. PLN	t	tys. PLN	t	tys. PLN	T	tys. PLN	t	tys. PLN	t	tys. PLN
Dorsz	214	1061	178	838	157	794	116	592	100	518	36	218
Stornia	13	18	8,7	12	14	19	3,6	5,8	7,2	11	1,5	2,2
Szprot	37	38	17	14	0,9	0,7	3	2,4	0,4	0,3	14	13
Śledź	46	66	72	86	48	64	16	20	53	56	9,4	11
Inne	0,3	4,6	0,5	3	1,8	31	0,03	0,6	1,0	20	0,2	4
Razem	312	1188	277	952	222	909	138	622	161	606	61	249

Na przestrzeni analizowanych lat struktura gatunkowa ryb poławianych na obszarze kwadratu L8 zmieniała się, aczkolwiek trudno w zauważonych zmianach jest wychwycić wyraźną i trwałą tendencję. Generalnie zauważalny jest spadek wielkości połowów i ich wartości w odniesieniu do dorsza. Za wyjątkiem lat 2014 udział szprota był nieznaczący.

Informacje przekazane przez naukowców potwierdzają, że dorsz stada wschodniego jest w krytycznym stanie. Na stan populacji mają wpływ warunki hydrologiczne. W Bałtyku zanotowano rekordowo wysokie temperatury wody, co skutkuje wzrostem obszarów o deficycie tlenowym, mniejszym zasoleniem, a tym samym dalszym pogorszeniem się warunków dla skutecznego tarła dorsza. Wzrost liczebności populacji foki szarej na Bałtyku, w ostatnich dwóch dekadach przyczynił się do nagłego wzrostu zapasowoczenia dorsza. W następstwie Komisja Europejska Rozporządzeniem wykonawczym 2019/1248 z dnia 22 lipca 2019 r. zatwierdziła ze skutkiem natychmiastowym środki nadzwyczajne wprowadzające zakaz połowów dorsza w celach handlowych w większej części Morza Bałtyckiego do 31 grudnia 2019 r.¹⁵ Zakaz obejmuje wszystkie statki rybackie i ma zastosowanie na tych obszarach Morza Bałtyckiego, gdzie występuje największa część tego stada (tj. podrejony 24-26), z wyjątkiem pewnych określonych odstępstw, został przedłużony i najprawdopodobniej obowiązywał będzie do 2023 roku.

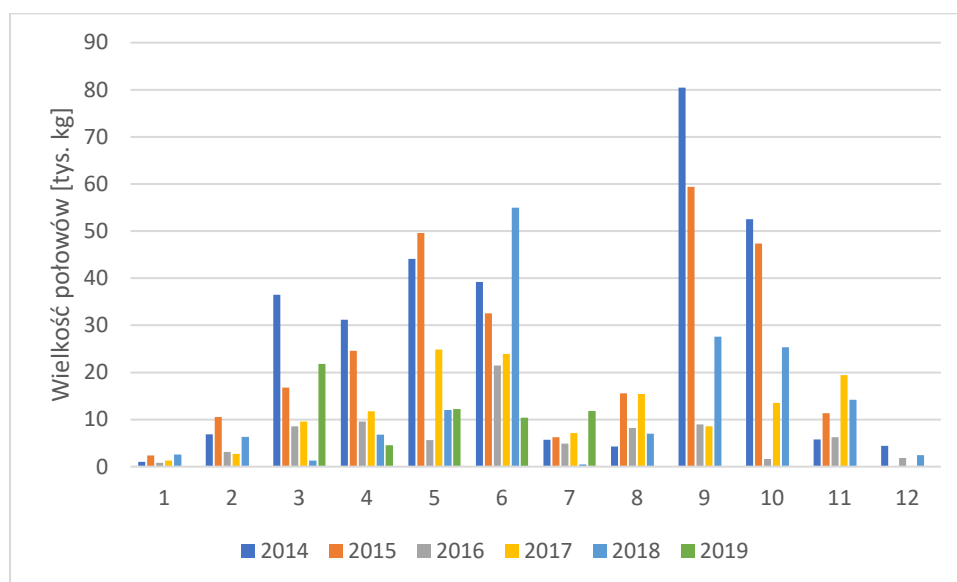
Rysunek 2. Struktura gatunkowa wielkości (lewy wykres) i wartości (prawy wykres) połowów na obszarze kwadratu L8 w latach 2014-2019

¹⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1248 z dnia 22 lipca 2019 r. ustanawiające środki w celu zmniejszenia poważnego zagrożenia dla ochrony stada dorsza atlantyckiego (*Gadus morhua*) ze wschodniej części Morza Bałtyckiego

Analiza miesięcznych zmian wielkości połowów przeprowadzona dla lat 2014-2019, mimo zauważalnych znacznych różnic dla niektórych miesięcy, wykazała, że okresem najniższej aktywności floty rybackiej dla analizowanych lat były miesiące zimowe (grudzień-luty). Stosunkowo niskie połowy odnotowano również w lipcu i sierpniu. Najwyższe wielkości połowów miały miejsce w okresach maj-czerwiec oraz wrzesień-październik. Porównanie miesięcznych wielkości połowów w kwadracie L8 pokazuje Rysunek 3.

Rysunek 3. Sezonowość połowów ryb na obszarze kwadratu L8 w latach 2014-2019

3.4.2. Produktivność rybacka w obszarze MFW BII

W stosunku do średniej wielkości polskich połowów bałtyckich, przeliczonej na powierzchnię (produktywność rybacka), zrealizowanych w kwadratach leżących (częściowo lub w całości) w polskiej strefie ekonomicznej, produktywność rybacka zaobserwowana w analizowanym kwadracie może być oceniona jako niska. W latach 2014-2019 stanowiła ona od ok. 3,5% do ok. 19% (od ok. 152 kg/km² w 2019 r. do ok. 780 kg/km² w 2014 r.) produktywności zaobserwowanej w POM. Średnia produktywność rybacka w kwadracie rybackim L8 dla lat 2014-2019 wyniosła ok. 488 kg/km² (co stanowiło ok. 12% produktywności POM). W ujęciu wartościowym produktywność rybacka w analizowanych kwadratach była nieco wyższa i wynosiła dla okresu 2014-2019 ok. 30% (1,9 tys. zł/km²) średniej produktywności POM (6,4 tys. zł/km²).

3.4.3. Wielkość nakładu połowowego w obszarze MFW BII

W latach 2014-2019 na obszarze kwadratu rybackiego L8 prowadziło połowy od 20 (2019 r.) do 41 (2015 r.) jednostek rybackich na 827 (2019 r.) i 875 (2015 r.) statków bałtyckich ogółem wpisanych do polskiego rejestru. W analizowanym okresie można było zaobserwować stały spadek liczby zaangażowanych jednostek.

Tabela 5. Liczba statków zaangażowanych w połowy w kwadracie L8 (2014-2019)

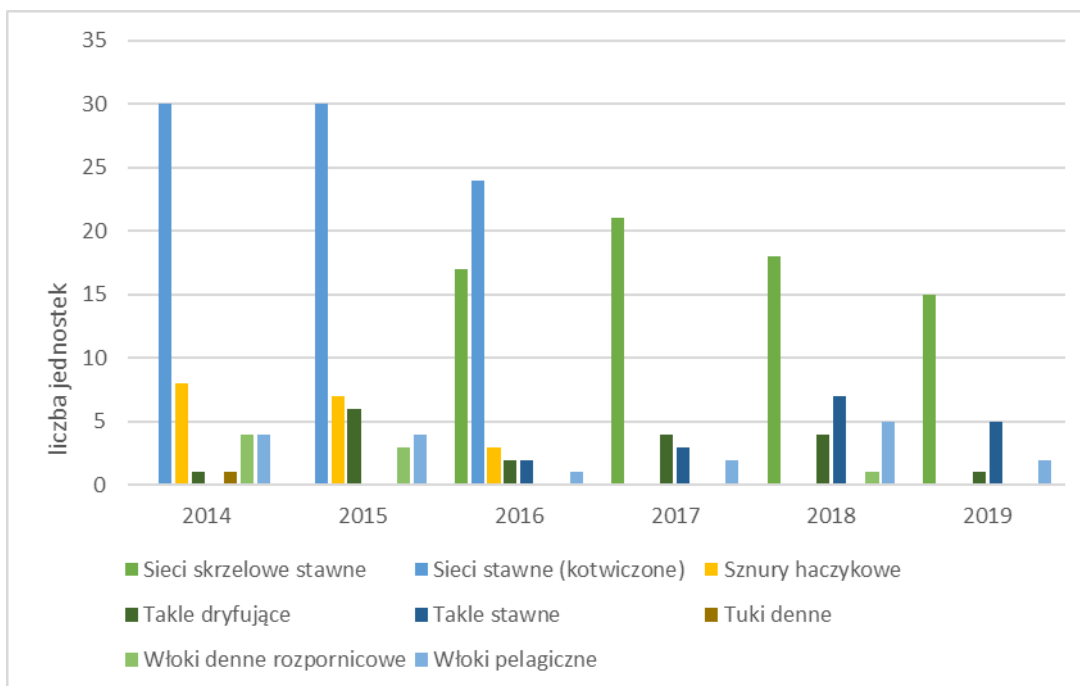
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba statków	40	42	38	27	26	20

Głównymi narzędziami wykorzystywanymi do prowadzenia połowów na analizowanym obszarze w latach 2014-2019 były sieci stawne, co zostało zaprezentowane w tabeli 6 i na rysunku 4.

Tabela 6. Liczba statków zaangażowanych w połowy w kwadracie L8 (2014-2019) w podziale na narzędzia

Narzędzie połowowe	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sieci skrzelowe stawne	0	0	17	21	18	15
Sieci stawne (kotwicone)	30	30	24	0	0	0
Sznury haczykowe	8	7	3	0	0	0
Takle dryfujące	1	6	2	4	4	1
Takle stawne	0	0	2	3	7	5
Tuki denne	1	0	0	0	0	0
Włoki denne rozpornicowe	4	3	0	0	1	0
Włoki pelagiczne	4	4	1	2	5	2

Rysunek 4. Liczba statków zaangażowanych w połowy w kwadracie L8 (2014-2019) w podziale na narzędzia

Średni roczny nakład połowowy (suma dni połowowych wszystkich statków rybackich prowadzących połowy w kwadracie L8) w analizowanym obszarze wyniósł 220 dni. Stanowiło to nieco ponad 0,3% średniego nakładu polskiej floty bałtyckiej ogółem (ok. 68 tys. dni rocznie) w latach 2014-2019. Podobnie jak liczba statków był on zróżnicowany w poszczególnych latach, przy czym w ciągu analizowanych lat zaznacza się wyraźny spadek, szczególnie gwałtowny w 2019 r.

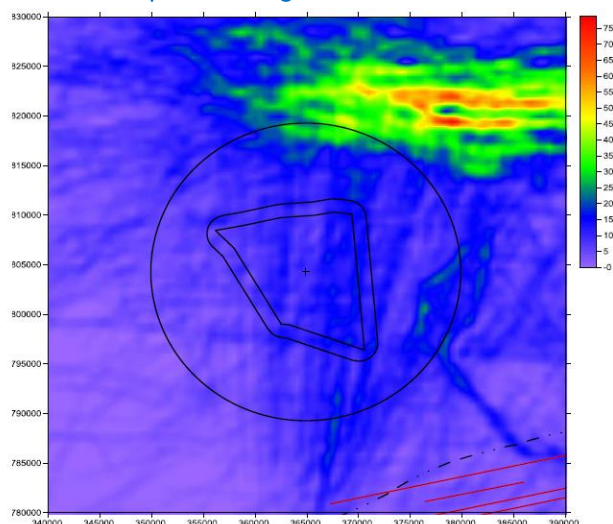
Tabela 7. Nakład połowowy (dni połowowe) polskiej floty rybackiej w kwadracie L8 (2014-2019)

Narzędzie połowowe	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sieci skrzelowe stawne	0	0	44	141	139	60
Sieci stawne (kotwiczone)	358	236	98	0	0	0
Sznury haczykowe	34	45	11	0	0	0
Takle dryfujące	2	8	2	6	7	1
Takle stawne	0	0	6	26	30	18
Tuki denne	1	0	0	0	0	0
Włoki denne rozpornicowe	4	5	0	0	1	0
Włoki pelagiczne	8	8	1	2	6	3

3.4.4. Ruch statków rybackich na obszarze badań na podstawie danych AIS

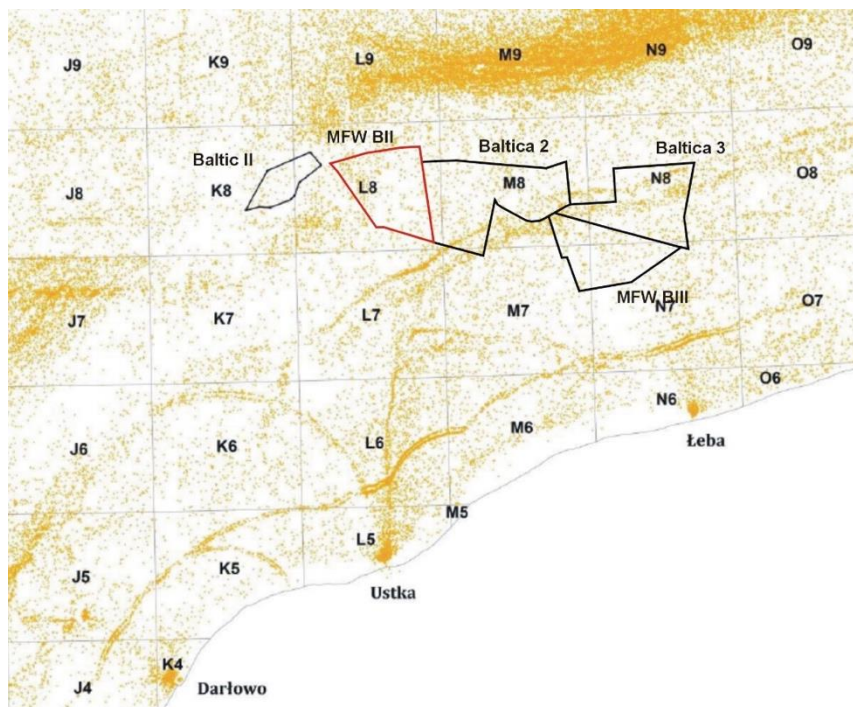
Na poniższym rysunku przedstawiono wizualizację danych zebranych przez zestaw pomiarowy zawierający czujnik AIS (systemu automatycznej identyfikacji statków). Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 29 listopada 2011 r. w sprawie kategorii statków zwolnionych z wymogu wyposażenia w urządzenia Systemu Automatycznej Identyfikacji (AIS) (Dz.U. 2012 poz. 1208) z obowiązku wyposażania w urządzenia AIS są zwolnione statki rybackie o długości całkowitej poniżej 15 m. Szczegółowy opis ruchu statków zawarty został w Sekcji 14 Tomu III ROOŚ.

Rysunek 5. Ilość przejść statków rybackich w badanym rejonie zarejestrowanych podczas rocznego monitoringu ruchu statków prowadzonego w okresie 2013-2014

Obszar MFW BII jest wykorzystywany w stosunkowo niewielkim stopniu przez statki rybackie. Dane VMS (Rysunek 6) pokazują, że przez obszar ten przechodzą trasy przelotów statków rybackich stacjonujących głównie w porcie Ustka oraz, w mniejszym stopniu, jednostek zlokalizowanych na zachód od tego portu (Darłowo i Kołobrzeg) zmierzających na łowiska leżące w rejonie Rynny Słupskiej. Z danych rybackich (CMR) wynika, że w obszarze analizowanego kwadratu rybackiego w 2013 r. prowadziło połowy 40 statków rybackich, w tym 30 zarejestrowanych w Ustce, 5 z Darłowa oraz pojedyncze jednostki z Jarosławca, Świnoujścia, Władysławowa i Dziwnowa. W 2013 r. w Ustce zarejestrowanych było 75 statków rybackich, w tym 38 o długości poniżej 12 metrów.

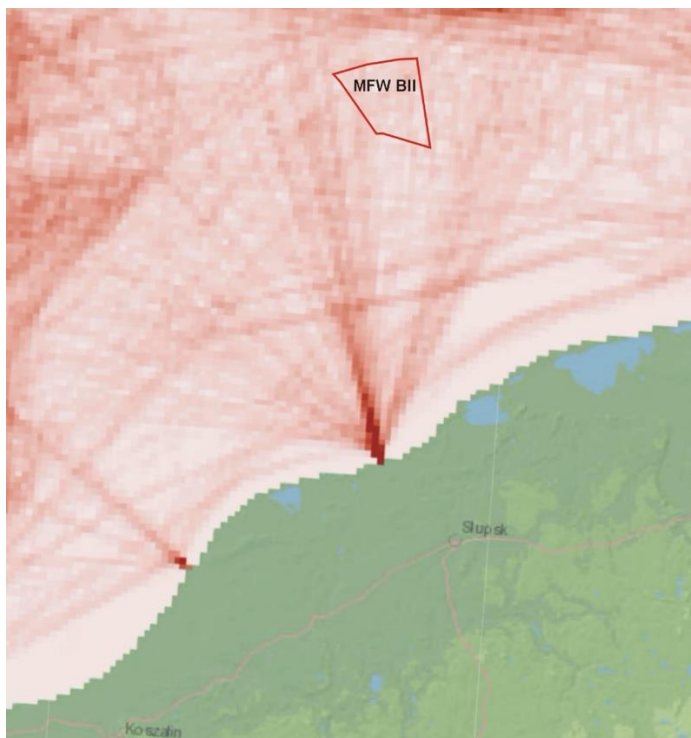
Rysunek 6. Trasy ruchu statków rybackich w rejonie planowanej inwestycji na podstawie danych VMS z 2017 r.

Źródło: Raport o oddziaływaniu na środowisko morskiej farmy wiatrowej FEW Baltic II, Baltic Trade and Invest Sp. z o.o., 2019

Powyższe informacje potwierdzają również najnowsze dane Helcom, zgodnie z którymi intensywność ruchu jednostek rybackich w rejonie przedsięwzięcia jest niewielka, co pokazano na rysunku 7 poniżej.

Rysunek 7. Trasy ruchu statków rybackich w rejonie planowanej inwestycji na podstawie danych Helcom z 2016 r.

Źródło: <https://maps.helcom.fi/>

4. Literatura i inne źródła

4.1. Literatura, opracowania i akty prawne

1. Kuzebski E., Wyniki rybołówstwa bałtyckiego w 2014 r., Wiadomości Rybackie Nr 3-4 (2014), MIR-PIB, marzec-kwiecień 2015
2. Kuzebski E., Wstępne wyniki rybołówstwa bałtyckiego w 2017 r., Wiadomości Rybackie Nr 1-2 (221), MIR-PIB, styczeń-luty 2018
3. Kuzebski E., Rybołówstwo bałtyckie w 2018 r., Wiadomości Rybackie Nr 1-2 (227), MIR-PIB, styczeń-luty 2019
4. Kuzebski E., Rybołówstwo bałtyckie w 2019 r. – co po dorszu?, Wiadomości Rybackie Nr 3-4 (234), MIR-PIB, marzec-kwiecień 2020
5. MGMIŻŚ, Centrum Monitorowania Rybołówstwa, Zestawienie wykorzystania rocznych kwot połowowych w latach 2014-2019 na obszarze Morza Bałtyckiego
6. MGxMIŻŚ, Centrum Monitorowania Rybołówstwa, Zestawienie wielkości połowów w latach 2014-2019 w kwadracie rybackim L8 Morza Bałtyckiego
7. MGMIŻŚ, Centrum Monitorowania Rybołówstwa, Zestawienie liczby statków i nakładu połowowego w latach 2014-2019 w kwadracie rybackim L8 Morza Bałtyckiego
8. MGMIŻŚ, Centrum Monitorowania Rybołówstwa, Zestawienie dotyczące średniej ceny za kilogram danego gatunku ryby w latach 2014-2019
9. MGMIŻŚ, Departament Rybołówstwa, Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.

10. MGMiŻŚ, Departament Rybołówstwa, Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r.
11. MGMiŻŚ, Departament Rybołówstwa, Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.
12. MGMiŻŚ, Departament Rybołówstwa, Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.
13. MGMiŻŚ, Departament Rybołówstwa, Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.
14. MGMiŻŚ, Departament Rybołówstwa, Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.
15. Raport o oddziaływaniu na środowisko morskiej farmy wiatrowej FEW Baltic II, Baltic Trade and Invest Sp. z o.o., 2019
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego (Dz. U. 2019 poz. 1701)
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 15 lutego 2019r. w sprawie szczegółowego sposobu podziału ogólnych kwot połowowych i dodatkowych kwot połowowych (Dz. U. 2019 poz. 370)
18. Ustawa o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej Dz.U. z 2019 r. poz. 2169)
19. Ustawa z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. 2020 r., poz. 277)

4.2. Strony internetowe

1. <https://maps.helcom.fi/>

5. Spis rysunków

<i>Rysunek 1. Obszary stref zamkniętych dla rybołówstwa od dnia 1 maja do dnia 31 października (źródło: ICES)</i>	<i>7</i>
<i>Rysunek 2. Struktura gatunkowa wielkości (lewy wykres) i wartości (prawy wykres) połowów na obszarze kwadratu L8 w latach 2014-2019.....</i>	<i>12</i>
<i>Rysunek 3. Sezonowość połowów ryb na obszarze kwadratu L8 w latach 2014-2019</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 4. Liczba statków zaangażowanych w połowy w kwadracie L8 (2014-2019) w podziale na narzędzia</i>	<i>14</i>
<i>Rysunek 5. Ilość przejść statków rybackich w badanym rejonie zarejestrowanych podczas rocznego monitoringu ruchu statków prowadzonego w okresie 2013-2014.....</i>	<i>15</i>
<i>Rysunek 6. Trasy ruchu statków rybackich w rejonie planowanej inwestycji na podstawie danych VMS z 2017 r. ...</i>	<i>16</i>
<i>Rysunek 7. Trasy ruchu statków rybackich w rejonie planowanej inwestycji na podstawie danych Helcom z 2016 r.</i>	<i>16</i>